

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта
шифр і назва

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 7 від 25 січня 2024 р.

м. Коломия – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи інклюзивної освіти
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна
Контактний телефон викладача	0956404947
E-mail викладача	violetta.lappo@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна\заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
В Україні законодавчо визнано право дітей з особливими освітніми потребами на навчання у загальноосвітніх закладах за місцем проживання. Загальноосвітні навчальні заклади в свою чергу повинні забезпечити спектр необхідних послуг відповідно до різних освітніх потреб таких дітей, зокрема адаптувати навчальні плани та програми, методи та форми навчання, використовувати ресурси спеціальної освіти, партнерство з громадою тощо. Впровадження інклюзивної освіти в нашої країні обумовлює потребу у підготовці педагогів до роботи в інклюзивному навчальному середовищі. Реальним кроком у розв'язанні означеної проблеми має стати вивчення студентами педагогічних спеціальностей курсу «Основи інклюзивної освіти».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання курсу є вивчення основних положень інклюзивної освіти; особливостей спілкування з різними категоріями дітей з порушенням психофізичного розвитку; побудови стратегій взаємодії з батьками учнів та спеціалістами; принципів командної роботи; професійно важливих властивостей особистості педагога; змісту та завдань корекційно-розвивальної роботи. Основними цілями є формувати вміння ефективно взаємодіяти з іншими педагогами, спеціалістами, батьками учнів з особливими освітніми потребами; створювати індивідуальні навчальні програми для дітей з особливостями психофізичного розвитку на основі діагностики їхніх потреб; здійснювати необхідні адаптації, модифікації й методики викладання; реалізовувати підходи диференційованого викладання у класі; використовувати ефективні стратегії спілкування у взаємодії з учасниками навчально-виховного процесу; вдосконалювати методики інклюзивного навчання; фахово опрацювати інформацію інклюзивноосвітнього змісту.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-4. Здатність працювати в команді. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів).	

Фахові компетентності:

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Результати навчання:

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-05. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні та позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми та типи занять із дотриманням принципу науковості, та вимоги нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формуального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VII	013 Початкова освіта	IV	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Методологічні засади інклюзивної освіти.	2	2	7
Тема 2. Закордонний досвід інклюзивної освіти .		4	7

Тема 3. Особливості впровадження інклюзив, освіти в Україні.	2	2	7
Тема 4. Пріоритети освіти для дітей з особливими потребами.	2		7
Тема 5. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	2	2	8
Тема 6. Особистіснозорієнтована модель навчання – сучасна освітня технологія.	2	2	8
Тема 7. Педагогічні передумови інклюзивної освіти у навчальному закладі.	2	2	8
Тема 8. Специфіка педагогічної діяльності у навчальному закладі інклюзивного типу.		2	8
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «Е», «Fх», «F»).		
Вимоги до письмових робіт	Передбачено підсумкове тестування, яке складається з 50 різнорівневих тестових завдань. Загальна кількість набраних балів (1-50 балів).		
Семінарські заняття	Оцінюється діяльність на усіх заняттях упродовж семестру за 5- бальною шкалою. Освітня діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях оцінюється від 1-до 5 балів кожне. Загалом: 1-25 балів.		
Самостійна робота (виконання завдань)	За виконане завдання – 5 балів.		
Неформальна освіта (сертифікати)	Наявність сертифіката – 5 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи. Виконання завдань не менше ніж 60 % всіх видів завдань з курсу. Результати поточного та рубіжного контролю проставляються у журналі за накопичувальним принципом і є підставою допуску до заліку. При виставленні оцінки за залік (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, під час виконання завдань для самостійної роботи, а також бали поточного та підсумкового тестування.		
Підсумковий контроль	Екзамен.		

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Реферат; мультимедійна презентація; глосарій.

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Відвідування занять:

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу у ЗВО. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски

практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування. Рекомендовані платформи EdEra, Prometheus, Coursera.

8. Рекомендована література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / за заг. ред. М.Ф. Войцехівського. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.
2. Будник О. Б. Інклюзивна освіта : навч. посіб. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2015. 152 с.
3. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.- метод. посіб. / за ред. А.А. Колупаєвої. Київ:Видавнича група «А.С.К.», 2017. 360 с.
4. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук.-метод. посіб. / упоряд. Т.В.Сак. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2016. 168 с.
5. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практичний посібник. Київ: Паливода А.В., 2012. 120 с.
6. Інклюзивна освіта як соціально-педагогічний феномен :
7. науково-допоміжний бібліографічний покажчик / упоряд. І. О. Железняк, В. В. Косенко, Н. А. Чайка. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. 208 с.
8. Колупаєва А.А., Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2014.197 с.
9. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання.: наук.-метод. посіб. Київ: Видавнича група «АТОПОЛ», 2017. 274 с.
10. Матвєєва Н.О. Інклюзивна освіта: навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ, 2015. 162 с.
11. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: навч.- метод. посіб. у 9 книгах / за заг. ред. Колупаєвої А.А. Київ, 2013. 363 с.
12. Розвиток політики інклюзивних шкіл. Інтегроване планування послуг, їх надання та фінансування в Канаді: посіб. / за ред. Дж.Блейз, Київ: Паливода А.В.,2012.46 с.
13. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матеріали / упоряд. Софій Н. З.Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 70 с.
14. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. Посіб. / за заг. ред. Колупаєвої А.А. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2016. 124 с.

Допоміжна

15. Архітектурна доступність шкіл: навч.-метод. посіб. /за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. Київ, 2012. 88 с.
16. Єфімова С.М., Королюк С.В. Лідерство та інклюзивна освіта: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Колупаєвої А.А. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 164 с.
17. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Байди Л.Ю., Красюкової - Еннс О.В. Київ, 2012. 216 с.
18. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб. / [Тоні Бут]; пер. з англ. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190.
19. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: навч.-метод. посіб. Київ, 2015. 96 с.
20. Працюємо разом: дитина з особливими потребами в школі. Довідник для батьків: посіб. Київ:Паливода А.В., 2017. 52 с.
21. Серія навчальних матеріалів (тренінгові модулі) / за заг. ред. О.Красюкової-Енз, М.Сварника, О.Софій. Канадсько-укр. проєкт „Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні". Київ, 2011.282 с.
22. Школа для кожного: посіб. / упоряд: Байда Л. Ю. Київ, 2015. 60 с.

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт проєкту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» URL: www.clientcenter.youcandothat.com/www-dev/ccds/uk/components.php
2. Електронний Канадсько-український журнал спеціальної педагогіки, розміщений на сайті Канадсько-української дослідної групи (CURT) URL: <http://www.canada-ukraine.org/>

3. Сайт інституту спеціальної педагогіки АПН України доступу URL: <http://www.isp-2006.narod.ua/>
4. Сайт інституту корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова URL:<http://www.ikpp.npu.edu.ua/>
5. Партнери заради кращої політики: посібник із включення (доступний на десяти мовах) URL: www.osmhi.org/index.php?page=202&news=335&pages
6. Технологія індивідуального планування: посібник URL:<http://www.education-inclusive.com:www.clientcenter.youcandothat.com/www-dev/ccds/uk/components.php>
7. Електронний Канадсько-український журнал спеціальної педагогіки, розміщений на сайті Канадсько-української дослідної групи (CURT) URL: <http://www.canada-ukraine.org/>
8. Сайт інституту спеціальної педагогіки АПН України URL: <http://www.isp-2006.narod.ua/>
9. Сайт інституту корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова URL:<http://www.ikpp.npu.edu.ua/>
10. Партнери заради кращої політики: посібник із включення (доступний на десяти мовах) URL:www.osmhi.org/index.php?page=202&news=335&pages
11. Технологія індивідуального планування: посібник URL: <http://www.education-inclusive.com>

Викладач

Віолетта ЛАППО

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			

1	41	41		Рішення Науково- методичної ради	22.06.2023	Макарук О.Л.